

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально–науковий гуманітарний інститут
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук

ЗВІТ
ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОГО ГУРТКА «ПРАВА ЛЮДИНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»
за 2025–2026 навчальний рік

Керівник гуртка: Тетяна Макарова

Київ – 2026 рік

Протягом 2025–2026 навчального року науковий гурток «Права людини в умовах євроінтеграції» (далі – гурток) здійснював активну науково-дослідну діяльність на базі Кафедри державно-правових і гуманітарних наук. Робота гуртка була адаптована до сучасних викликів, з якими стикається правова система України, та поєднала в собі аналіз євроінтеграційних вимог із гострими питаннями міжнародного правосуддя, захисту прав людини в умовах збройних конфліктів та повоєнного відновлення економіки.

Програма засідань була успішно реалізована для здобувачів ступенів бакалавра, магістра та аспірантів спеціальності 081 «Право». Засідання проводилися регулярного у змішаному (очному та дистанційному) форматах із залученням провідних фахівців у сфері міжнародного та європейського права.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ ТА ПРОВЕДЕНІ ЗАНЯТТЯ

СЕМЕСТР 1: Євроінтеграція, правовий порядок ЄС та захист прав людини у мирний час

- 1. Вступне засідання та аналіз динаміки євроінтеграції** На першому засіданні було затверджено план роботи, розподілено теми наукових досліджень та проаналізовано поточний стан офіційних переговорів про вступ України до ЄС. Особливу увагу приділили принципу верховенства права як фундаменту європейської стабільності.
- 2. Скринінг та гармонізація законодавства** Було проведено теоретичний семінар, присвячений структурі права ЄС (*acquis communautaire*). Учасники обговорили практичні виклики процедури скринінгу та адаптації цивільного й господарського законодавства України до регламентів і директив ЄС.
- 3. Економічний вимір прав людини: бізнес та європейські стандарти** Засідання пройшло у форматі наукової дискусії щодо Хартії основних прав ЄС. Досліджувалися межі свободи підприємницької діяльності, право власності, європейські стандарти захисту прав споживачів та норми антимонопольного (конкурентного) права ЄС.
- 4. Судова система ЄС та механізми захисту прав** Розглянуто структуру та компетенцію Суду справедливості ЄС. Студенти

вивчали інститут преюдиційних рішень та процедури захисту прав фізичних і юридичних осіб усередині правового поля Євросоюзу.

5. **Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ): теорія та практика застосування** Проведено розширене засідання щодо Конвенції 1950 року. Учасники детально проаналізували критерії прийнятності індивідуальних скарг до ЄСПЛ та дослідили практику Суду щодо України, зокрема в розрізі захисту права на справедливий суд (ст. 6 Конвенції) та права на мирне володіння майном (ст. 1 Першого протоколу) у господарських та цивільних спорах.
6. **Фінальний захист наукових проєктів 1-го семестру** Засідання було присвячене публічній презентації індивідуальних досліджень студентів. Серед кращих відзначено проєкти:
 - Зовнішня політика ЄС щодо України в умовах російської агресії
 - Суд європейського союзу, як гарант єдності права союзу: уроки для України.

СЕМЕСТР 2: Міжнародне правосуддя, гуманітарне право та захист прав людини у кризових умовах

1. **Міжнародне гуманітарне право (МГП) та європейська безпека** Другий семестр розпочався з вивчення джерел та принципів МГП. Було проаналізовано Женевські конвенції 1949 року та Додаткові протоколи до них, а також правові режими захисту цивільного населення та критичної інфраструктури в умовах війни.
2. **Взаємодія МГП та Міжнародного права прав людини (МППЛ)** Учасники дослідили паралельну дію норм МГП та прав людини під час збройних конфліктів. Особливу увагу було приділено аналізу «воєнних» міждержавних та індивідуальних заяв проти РФ у практиці ЄСПЛ, а також захисту майнових прав бізнесу на тимчасово окупованих територіях.
3. **Міжнародний кримінальний суд (МКС) та Римський статут** Засідання було присвячене архітектурі міжнародного кримінального правосуддя. Розглянуто юрисдикцію МКС щодо воєнних злочинів, геноциду, злочинів проти людяності та злочину агресії. Окремо обговорювалися правові аспекти взаємодії України з МКС та ідея створення Спеціального трибуналу.

4. **Економічні наслідки порушень МГП та правові механізми компенсації** Проведено круглий стіл, присвячений Міжнародному реєстру збитків. Студенти досліджували правові алгоритми відшкодування шкоди, завданої збройною агресією, та європейські підходи щодо конфіскації суверенних активів країни-агресора для відбудови України.
5. **Повоєнна відбудова України в контексті євроінтеграційних стандартів** Учасники проаналізували вимоги Європейської Комісії щодо створення прозорого інвестиційного клімату. Досліджено правове регулювання спеціальних економічних зон та індустриальних парків із обов'язковим дотриманням екологічних (Green Deal) та соціальних прав громадян.
6. **Практичний блок: Воркшопи та симуляції** Для закріплення складного міжнародно-правового матеріалу було проведено:
 - **Кейс-студію «Аналіз прийнятності скарги в ЄСПЛ»:** Студенти самостійно оцінювали реальні правові фабули на відповідність процесуальним вимогам Страсбурзького суду.
 - **Симуляційну гру «Міжнародне правосуддя в дії»:** Моделювання судового засідання Міжнародного кримінального суду (МКС) щодо розслідування воєнних злочинів.
 - **Мозковий штурм «Юридичне забезпечення інвестицій у повоєнне відновлення»:** Підготовка рекомендацій щодо захисту прав іноземних інвесторів в Україні відповідно до європейських стандартів.
7. **Підсумкова наукова презентація та оцінка результатів** На фінальному засіданні учасники підбили підсумки роботи за рік, презентували тези доповідей для наукових конференцій та сформулювали рекомендації щодо вдосконалення українського законодавства в контексті МГП та євроінтеграції.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ГУРТКА У 2025–2026 н.р.:

- **Глибока теоретична та практична компетентність:** Студенти опанували складні інструменти міжнародного публічного права, навчилися розмежовувати юрисдикції МКС, ЄСПЛ та Суду ЄС.
- **Аналітична діяльність:** Учасники гуртка розробили обґрунтовані пропозиції щодо гармонізації національного господарського та цивільного права із правовим порядком ЄС в умовах воєнного стану та перехідного періоду.
- **Наукова публікація та апробація:** Кращі наукові проекти та тези доповідей студентів (зокрема, з тематики Міжнародного реєстру збитків та практики МКС) були рекомендовані до друку у збірниках наукових праць ТНУ імені В.І. Вернадського та інших провідних ЗВО України, зокрема:
 - Значення Європейського суду з прав людини в процесі Європейської інтеграції України
 - Політика європейського парламенту щодо санкцій проти держави-агресора та підтримка України.
- **Формування правової свідомості:** Робота гуртка сприяла вихованню нового покоління українських юристів, здатних захищати інтереси держави, громадян та бізнесу на міжнародному та європейському рівнях.

Керівник наукового гуртка _____ Тетяна Макарова